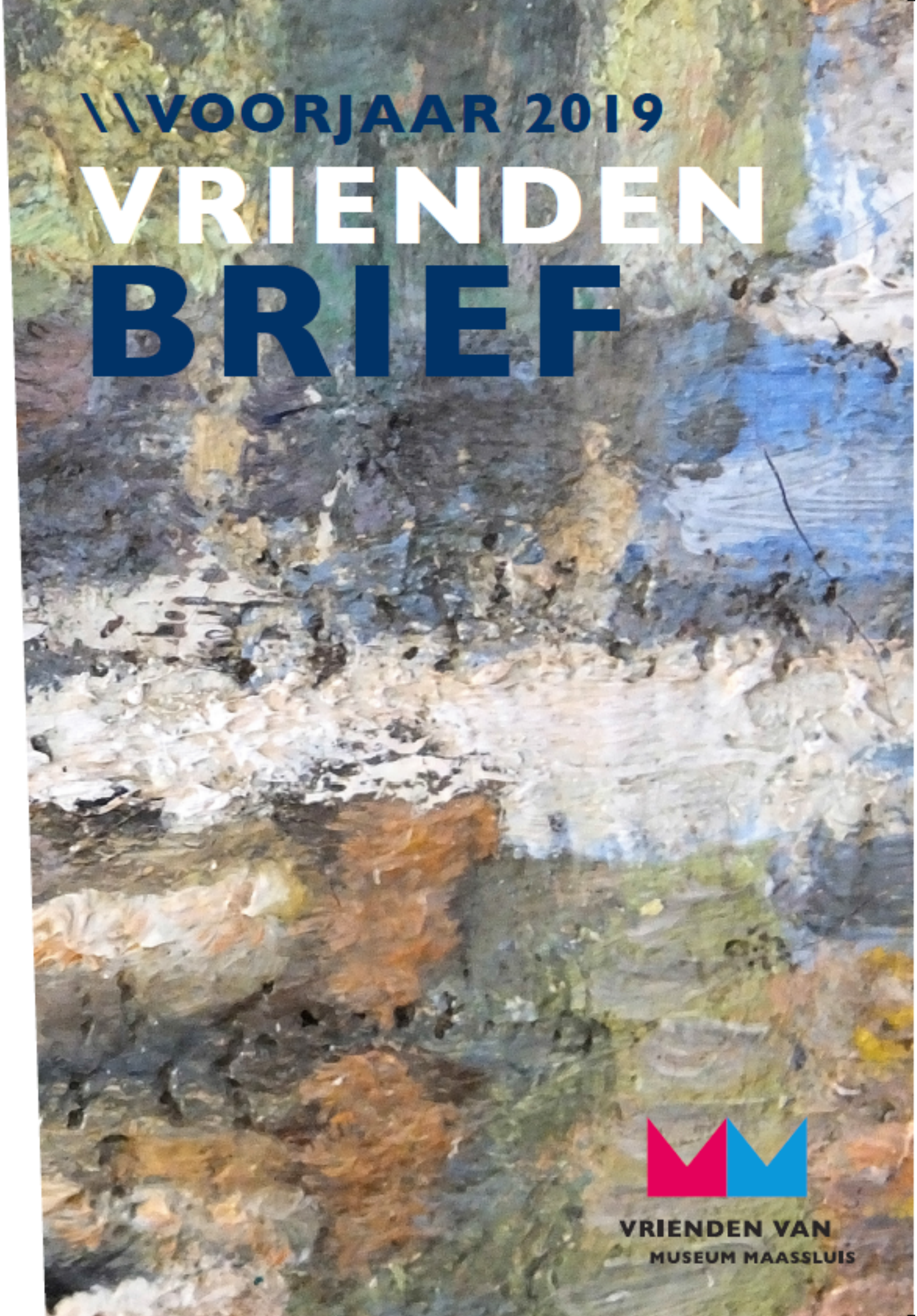

\\VOORJAAR 2019

VRIENDEN BRIEF

VRIENDEN VAN
MUSEUM MAASSLUIS

Vriendenbrief

Vereniging ‘Vrienden van het Museum Maassluis’

Blz. 1 Kijken naar kunst

Blz. 2 Agenda ALV 17 april 2019

Blz. 3 Excursie naar Den Haag

Blz. 4 Te zien in Museum Maassluis

Blz. 5 Grenzeloze kunstroute

Blz. 6 50 jaar Vrienden

Blz. 7 50 jaar Vrienden

Blz. 8 De toekomst van Museum Maassluis

Blz. 9 ‘Kunst is middel én doel’

Blz.10 Cultuurwethouder Corine Bronsveld

Blz.11 Verborgen schatten

Blz.12 Van de penningmeester

Blz.13 Taxatiedag

Blz. 14 Vriendenmiddag

Blz.15 Vrienden over de Vrienden

Blz.16 excursie museum More

Blz.17 Informatie/colofon

Van de voorzitter

Kijken naar kunst

In Groningen heb ik geneeskunde gestudeerd en in Maassluis heb ik de geneeskunst uitgeoefend. Het onderscheid duiden tussen deze twee begrippen levert veel stof voor discussie op. Heel belangrijk hierbij is het ook nog aan welke kant van het bureau je staat of zit. Patiënt en arts hebben vaak een totaal verschillende mening over de inhoud van deze twee begrippen. Hieronder geef ik mijn opvatting over kunst en kunde.

Kunde bestaat voor mij uit bekwaamheid, degelijke kennis en vaardigheid.

Kunst is voor mij het maken van unieke creatieve dingen, bijvoorbeeld beeldende kunst. En op de tweede plaats: creatief omgaan met de dingen van alle dag: levenskunst, geneeskunst.

Zowel in de gezondheidszorg als in de beeldende kunst is het verstandig om kunst en kunde niet alleen scherp van elkaar te onderscheiden, maar ook eens te kijken of er raakvlakken zijn of zelfs overlappingen. Dat heeft tot gevolg dat je met een bredere blik naar iets kijkt en je op die manier probeert in te leven in hetgeen de kunstenaar wil overbrengen.

Bij het kijken naar een kunstvoorwerp speelt dit eveneens een rol. In de beoordeling kunnen de meningen heftig verschillen. We hebben allemaal wel eens iemand horen zeggen: ” Noem je dat nu kunst, dat kan mijn kleinkind ook. “

Voor mij is belangrijk of ik onder de indruk kom van de vaardigheid en kundigheid van de schilder. Herken ik in de afbeelding bestaande voorwerpen en vind ik die ‘goed’ weergegeven in stillevens, landschappen of zelfportretten? En daarnaast is evengoed belangrijk of de creatieve wijze waarop de kunstenaar de dingen weergeeft, mij aanspreekt in bijvoorbeeld de portretten van Rembrandt, de werken van Picasso of van William Turner.

Bij recente exposities in Museum Maassluis gebruikte ik deze manier van kijken. Daardoor heb ik veel plezier beleefd aan de tentoonstellingen van Manon Lith, ‘de Stadhuiskade’ en ‘Onder Water’ van Jeanne Bieruma Oosting.

Victor Knippenberg

Feestje: 50 jaar Vrienden Museum Maassluis

Op 29 mei a.s. is het 50 jaar geleden dat de Vereniging Vrienden van Museum Maassluis werd opgericht. Dit heugelijke feit willen we niet ongemerkt voorbij laten gaan. Daarom vragen we u alvast om *zondagmiddag 2 juni* as. te reserveren voor een feestelijke bijeenkomst in het museum.

Het programma is nog in de maak: in elk geval zal er ruimschoots gelegenheid zijn om oude en nieuwe banden aan te halen onder het genot van een hapje en een drankje. Geef vooral uw emailadres door, dan ziet u de uitnodiging als een van de eersten in uw digitale brievenbus verschijnen!

Algemene ledenvergadering woensdag 17 april 2019, 20:00 uur in Museum Maassluis

AGENDA

1. Opening en vaststellen van de agenda
2. Mededelingen van het bestuur
3. Notulen van de jaarvergadering van 18 april 2018
4. Ingekomen en uitgaande stukken
5. Jaarverslag over het verenigingsjaar 2018
6. Financieel verslag over het jaar 2018
7. Verslag kascontrolecommissie

   De kascontrolecommissie bestaande uit Pieter Stamperius, Kees den Hond en Ella Steehouwer brengt verslag uit.

8. Benoeming leden kascontrolecommissie

   Elk jaar dient de algemene vergadering een kascontrolecommissie, bestaande uit tenminste 3 leden, niet zijnde bestuursleden, te benoemen.

   Kees den Hond treedt af**,** Leny Wesenhagen treedt nu toe. Er moet een **r**eservelid worden benoemd.

9. Begroting 2019 en het financieel beleidsplan.
10. Vaststellen minimumcontributie

    Het bestuur stelt voor om de minimumcontributie voor particulieren te handhaven op jaarlijks

    €12,50 De contributie van €35,00 per jaar voor bedrijven en instellingen wordt gehandhaafd.

11. Bestuurswisseling: De eerste termijn van Marianne Soors is voorbij. Zij is bereid een tweede

    termijn als secretaris te vervullen. Henk Kal heeft twee termijnen als penningmeester en

    vicevoorzitter vervuld. Jaap Boon is bereid zijn taken over te nemen.

12. Rondvraag
13. Sluiting.

Vanaf 3 april liggen de vergaderstukken ter inzage in het museum. U kunt ze daar ophalen op dinsdag- t/m zondagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur.

Op aanvraag krijgt u deze per e-mail toegestuurd. Gebruik daarvoor het adres: secretarisvrienden@museummaassluis.nl

U ontvangt dan: notulen jaarvergadering van 18 april 2018, jaarverslag verenigingsjaar 2018, financieel verslag over 2018 en de begroting 2019

Na de pauze houdt Caroline Schillemans, medewerker Educatie en Tentoonstellingen een presentatie met als titel 'Kijken naar kunst, een jaar bij Museum Maassluis'.

Voorjaarsexcursie 2019

Rembrandt en het Mauritshuis

&

tentoonstelling fotograaf Erwin Olaf

Na de vorige - verre - bestemming heeft de werkgroep Excursies nu de keuze gemaakt om een stuk dichterbij huis te blijven. Op donderdag 18 april reizen we naar Den Haag.

Rembrandt en het Mauritshuis

Zoals gewoonlijk starten we met koffie en gebak. Dit keer in het nieuwe gedeelte van het Mauritshuis, aan de overzijde van het bekende museum. Daar is een prachtig restaurant gekomen van waaruit je onder de straat door in het eigenlijke museum komt. Een knap staaltje architectuur waardoor veel ruimteproblemen zijn opgelost.

Dit jaar is het 350 jaar geleden dat Rembrandt, de bekendste Nederlandse schilder, overleed. Daarom zijn er door het hele land tal van tentoonstellingen in het kader van *Rembrandt en de Gouden Eeuw 2019* georganiseerd. Ook op de televisie wordt ruim aandacht besteed aan Rembrandt. Het Mauritshuis heeft alle werken van Rembrandt die ze in huis hebben, tentoongesteld. Sommige kent u waarschijnlijk al, maar er hangt ook werk dat u wellicht voor het eerst ziet.

De start van de kunstverzameling van het Mauritshuis ligt bij de Oranjes. Wilde je een beetje meetellen in de 18e eeuw, dan legde je een kunstverzameling aan. Zo ook de stadhouders Willem IV en V. In 1815 werd Willem I de eerste koning van het Koninkrijk der Nederlanden. Hij was de zoon van de laatste stadhouder en daarom erfde hij diens kunstverzamelingen. Een groot deel hiervan deed hij over aan de Staat en omdat hij een grote voorkeur had voor het Mauritshuis legde hij de basis voor o.a. de collectie aldaar. De eerste aankoop waar Willem I zich mee bemoeide was *De anatomische les* van Rembrandt. Verder zijn veel werken aangekocht door de 34e directeur van het Mauritshuis, Abraham Bredius, die ze vaak zelf betaalde en in langdurig bruikleen gaf, dus eigenlijk schonk na zijn dood in 1946.

Naast de speciale Rembrandttentoonstelling is er veel ander moois te zien in het museum. Als eerste *Het meisje met de parel* van Vermeer en *Het Puttertje* van Fabritius, een van de vele leerlingen van Rembrandt. Degenen die op de televisie de serie *Het geheim van de meester* volgen, herkennen waarschijnlijk het schilderij *Gezicht op Haarlem* van Ruysdael, prachtig nagemaakt door Charlotte Caspers. Kortom: deze tentoonstelling is zeer de moeite van het bekijken waard.

Overzichtstentoonstelling van Erwin Olaf

Na de lunch, waarvoor tal van mogelijkheden zijn in de nabijheid van het Mauritshuis, brengt de bus ons naar het Haags Gemeentemuseum.

Daar vinden we een dubbeltentoonstelling als eerbetoon aan een van Nederlands' beroemdste fotografen, Erwin Olaf, zowel in het Gemeentemuseum als in het ernaast gelegen Fotomuseum. Wij bezoeken het Gemeentemuseum dat het vrije werk van Olaf vanaf het jaar 2000 toont. Wie tijd over heeft is uiteraard vrij om ook even een kijkje bij de buren. In het Fotomuseum wordt Olafs vroegere werk tentoongesteld.

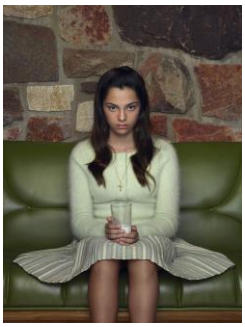

Het werk van Olaf is vanaf het begin sterk maatschappelijk betrokken. Denk aan de gebeurtenissen rond 9/11, maar ook meer recente gebeurtenissen vinden hun weerslag in zijn werk. Bijvoorbeeld de zelfportretten *Tamed en Anger*, naar aanleiding van de aanslag op de redactie van Charlie Hebdo in Parijs. Ook bijzonder zijn de vele bewegende foto's, waar je naar kunt blijven kijken. Een speciale toevoeging zijn de foto's van de koninklijke familie die Olaf in 2017 en 2018 heeft gemaakt in opdracht van de Rijksvoorlichtingsdienst. Na al dit moois staat de bus rond half vijf weer klaar om ons terug te brengen naar Maassluis.

Kosten: Deelnemen aan deze excursie kost voor Vrienden met een landelijke museumkaart € 25,00. Zonder de kaart komt er € 10,00 bij. Ook voor leden van de Historische Vereniging HVM geldt de vriendenprijs. Introducés die (nog) geen vriend van het museum zijn betalen een toeslag van € 3,00.

Inschrijven: De inschrijving kan vanaf maandag 1 april om 9.00 uur bij Laurens Blom, tel. 010-5922898 of op excursievrienden@museummaassluis.nl.

Na bevestiging van deelname kunt u het bedrag overmaken op rekeningnummer NL35 ASNB 0781 1245 57 t.n.v. Excursie Vrienden Museum Maassluis.

Nanny Tuit

Komende maanden

Te zien in Museum Maassluis

Tot en met tweede Paasdag *(22 april*) is de expositie "Stadhuiskade, Visitekaartje van Maassluis" nog te bekijken in het De Vrieskabinet.

In de Tuinzaal kunt u vanaf *13 april* de tentoonstelling "Tijdloos en Grenzeloos, Maassluise Kunstenaars van toen en nu" zien. Deze expositie is gemaakt naar aanleiding van het 20-jarig bestaan van de Kunstroute. Er wordt ook een boekje gepubliceerd over dit onderwerp. De tentoonstelling is te zien tot en met 30 juni.

100 jaar vrouwenkiesrecht is het onderwerp van een speciale expositie die op *11 mei* opent in het De Vrieskabinet. Hier wordt de vrouwenemancipatie in Maassluis in beeld gebracht, vanaf de eerste vrouwen die hun stemrecht gebruikten tot de vrouwenbeweging Sien tijdens de tweede feministische golf. Deze tentoonstelling is te zien tot en met 4 augustus.

Van *13 juli* tot en met 13 oktober is er een tentoonstelling van de World Art Games, met werk van Nederlandse en Caribische kunstenaars van diverse kunstdisciplines. Van schilderkunst, fotografie, literatuur en dichtkunst, digitale kunst, textiel, lithografieën, glaskunst, beeldhouwwerken en muziek.

In het De Vrieskabinet is van *17 augustus* tot en met 17 november werk van de kunstenaar Harry van der Woerd te zien, waaronder een aantal werken met Maassluis als onderwerp.

Caroline Schillemans

‘Grenzeloze’ Kunstroute

‘Grenzeloos’ is dit jaar het thema van de Maassluise Kunstroute op 13 en 14 april. Bijna 50 individuele kustenaars doen mee en daarnaast de Filmclub Maassluis, de Fotoclub FWS Maassluis, de Kunst- en Cultuuracademie, leerlingen van het Reviuslyceum, de Kunstuitleen, de Stichting Henk Fortuin en de Blizz-Art-Group. Om invulling aan het thema te geven is een aantal inwoners van Maassluis die hun wortels in andere landen hebben en die ook creatief actief zijn, gevraagd mee te doen. Daarnaast laten ook zes jonge studenten van de Willem de Kooningacademie en het Grafisch Lyceum in Rotterdam werk zien. Op die manier wil de Stichting Maassluise Kunstenaars (SMK), die de Kunstroute organiseert, meer jonge kunstenaars bij haar activiteiten betrekken.

De Kunstroute – tot 2017 bekend als de Kunst- en Atelierroute – wordt dit jaar voor de twintigste keer gehouden. Aanvankelijk was de organisatie in handen van een actieve groep kunstenaars; na de oprichting van de SMK in 2007 nam die de organisatie over. Ook dit keer is de variatie groot. Fotografie, beeldhouwen, schilderen, keramiek, sieraden, glaskunst, driedimensionale kunstwerken en natuurlijk schilderkunst in een grote verscheidenheid. Het is er allemaal.

In de beginjaren lag het accent vooral op het werk van Maassluise kunstenaars, maar geleidelijk komen voor dit culturele evenement steeds meer gastkunstenaars naar Maassluis. Mede om die reden is het aantal locaties waar kunst te zien is of waar kunstenaars aan het werk zijn, de afgelopen jaren steeds verder uitgebreid. Naast ateliers, bijvoorbeeld in De Wasserij aan de Zuidvliet of het Arie de Groothuis aan de Dr. Kuyperkade, voert de Kunstroute ook langs korenmolen ‘De Hoop’, gebouw Luxor, de historische zeesleper Hudson en Ervaar Maassluis. Verder doen diverse winkeliers, horecagelegenheden en een garagebedrijf mee.

Maar er is meer te zien en te horen. Leerlingen van de muziekschool Muziek@Maassluis en stadsdichter Jelle Ravestein treden op in het Stadshart. Voor de kinderen is er een kunstspeurtocht met leuke prijzen en natuurlijk kunnen ze hun gezichten vrolijk laten beschilderen. In de etalages van een groot aantal winkels in het stadshart staan kunstwerken. Iedereen kan aangeven welk kunstwerk zij of hij zou willen hebben en via een verloting gaat de wens van een van hen in vervulling.

Vanwege het feit dat Kunstroute dit jaar voor de twintigste keer wordt gehouden, is er vanaf 13 april tot en met eind juni in Museum Maassluis een expositie van werk van Maassluise kunstenaars. Daarbij wordt werk van de huidige deelnemers in de SMK gecombineerd met werken van Maassluizers uit het depot van het museum. In combinatie met de expositie verschijnt er een boekje over de relatie tussen het museum en kunstenaars uit Maassluis vanaf de Tweede Wereldoorlog.

David van der Houwen

Kijk voor meer informatie op www. maassluisekunstenaars.nl/kunstroute/

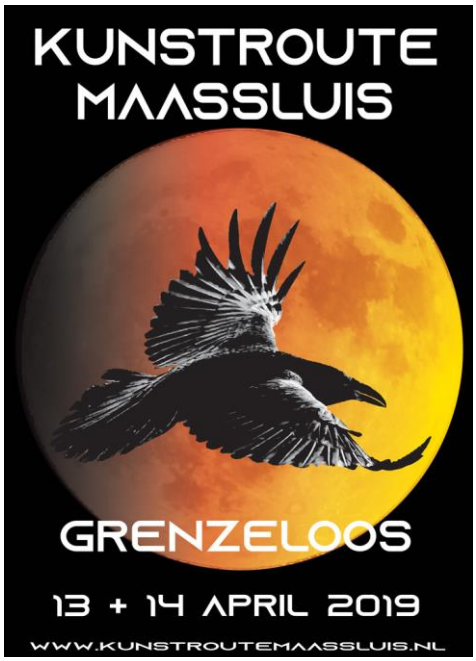

Vijftig jaar Vrienden

De Raad van Beheer van het Gemeentemuseum kwam in 1967 met het voorstel een vriendenvereniging op te richten. Het lukte wethouder Koos Smit in december van dat jaar een voorlopig bestuur te presenteren. Er zijn dan zeventig 'vrienden' en de jaarlijkse contributie is vastgesteld op vijf gulden. Onder leiding van de wethouder zorgt de Raad van Beheer voor de exploitatie van het gloednieuwe Gemeentemuseum aan de Zuiddijk.

Op 29 mei 1969 krijgt het voorlopige bestuur van de vereniging Vrienden van het Museum een definitieve status.

Kunst met grote K?

Het Gemeentemuseum groeit snel in die beginjaren. De collectie moderne kunst breidt zich uit door aankopen en schenkingen, het aantal bezoekers loopt op. Er ontwikkelen zich nieuwe ideeën in de werkgroep 'Open Museum', de voorloper van de 'Vereniging van Vrienden van het Gemeentemuseum nieuwe stijl'. De toenmalige voorzitter van de werkgroep verwoordt daarin het doel van een museum als volgt: "Indien het museum een belangrijk ontmoetingspunt in het culturele leven van Maassluis gaat worden, dan zal aan het begrip 'museum' een wijdere strekking gegeven moeten worden dan het in het algemeen spraakgebruik heeft. Dus niet een plaats waar Kunst met een grote K deftig is opgehangen, maar een levend centrum, opgezet in een geest die kenmerkend is voor een progressief kunstbeleid, dat vele grote musea – ook in ons land – voeren. De lading die door de museumvlag wordt gedekt kan zo een gevarieerde zijn."

Deze ontwikkelingen in het culturele landschap leiden in mei 1973 tot een gesprek tussen de Raad van Beheer en de Vrienden met het doel om te komen tot een beter contact tussen de Raad en de Vrienden. De nota 'Een open museum voor Maassluis' is de basis van dit gesprek. Men vraagt zich af: is de huidige bestuursvorm wel de juiste? Want het is onduidelijk wat de Raad van Beheer doet en wat de Vrienden willen. De nota wordt onderdeel van een ambtelijke studie die ertoe leidt, dat de Raad van Beheer in september 1974 wordt opgeheven en in 1978 wordt opgevolgd door een "Commissie van deskundigen". In deze commissie is één lid van de Vereniging Vrienden van het Gemeentemuseum vertegenwoordigd.

Museale belangstelling bevorderen

De Vereniging wordt een officiële vereniging op 21 mei 1979 als de notaris de statuten van de Vereniging 'Vrienden van het Gemeentemuseum' vastlegt. in de statuten wordt het doel van de Vereniging als volgt omschreven: De Vereniging heeft tot doel de bevordering van de museale belangstelling. Getracht wordt dit doel te bereiken door:

- Het verwerven van kunstzinnige of historische voorwerpen;
- Het verkrijgen van faciliteiten voor de leden;
- Het organiseren van culturele evenementen;

Het eerste geschenk van de vrienden: bronzen beeldje van Van Pallandt aan het museum

Een beeldje van Kees Verwey, gemaakt door Charlotte van Pallandt, is in 1984 de eerste schenking van de "Vrienden" aan de museumcollectie. De collecties Van Heel, Jeanne Bieruma Oosting en de schenkingen van het echtpaar De Vries, waaronder vijftig werken van de Duitse kunstenaar Armin Mehling, vormen de basis van de kunstcollectie. Werken van Jan van Heel, Otto de Kat, Sierk Schröder en Jeanne Bieruma Oosting behoren tot de 'topstukken' van het museum.

In 1994 verschijnt het boek ‘Maassluis; portret van een stad’; in 2004 gevolgd door de uitgave "Een boek komt tot leven - de jeugd van Maarten 't Hart" naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling. In 1996 zorgt de vriendenvereniging voor de uitgave van het boekje ‘Gemeentemuseum, een keuze uit de collectie’.

De VVMM organiseert excursies naar andere musea. Na de jaarlijkse ledenvergaderingen in het museum komen vaak culturele onderwerpen aan bod. De Vrienden helpen bij openingen van tentoonstellingen en lezingen in het museum. In 2009 wordt het 75-jarig bestaan van het museum (2008) gevierd met een 'Jubileum Vrienden Dag'.

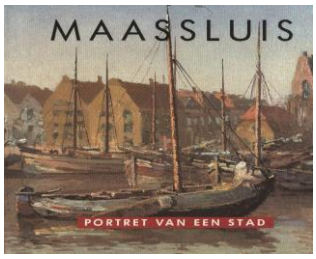

Het boekje dat de Vrienden in 1994 uitgaven

Taxatiedagen blijken ieder jaar een trekpleister voor het publiek. Twee maal per jaar verschijnt een Vriendenbrief die de leden van de vereniging op de hoogte houdt van belangrijke ontwikkelingen op cultureel gebied, lokaal en regionaal.

Leden en lidmaatschap

Het aantal leden is in 1967 meteen na de oprichting van de Vereniging al 70 personen. In 2001 is dit aantal gestegen tot 613 personen. Tien jaar later, eind 2011, zijn er 520 leden. Op dit moment, voorjaar 2019, telt de Vereniging Vrienden van Museum Maassluis 402 leden.

Bij de oprichting van de vereniging was de contributie vijf gulden per jaar en in 2019 is het lidmaatschap nog steeds heel vriendelijk geprijsd: € 12,50. Daarvoor genieten de leden allerlei voordelen zoals gratis toegang tot het Museum Maassluis en deelname aan goed georganiseerde excursies naar tentoonstellingen in andere musea.

Huidige stand van zaken

In 2011 is er veel politieke discussie over het voortbestaan van het museum. Ook de Vrienden voeren actie voor het behoud van het museum.

poster ontworpen door Bas Verkade

Het museum wordt verzelfstandigd in 2012 en krijgt een stichtingsbestuur. Afspraak is dan de tentoonstellingen gelijkelijk te verdelen over kunst en historie.

In 2013 - 2014 worden de entree, museumhal en de Dijkzaal verbouwd. In 2017 bestaat de museumcollectie uit ruim 17.000 objecten, waarvan ruim 2.200 ingedeeld bij de ‘collectie 1900’.

De Vereniging Vrienden van Museum Maassluis is in het stichtingsbestuur actief vertegenwoordigd door VVMM-voorzitter Victor Knippenberg. Omgekeerd is er ook een vertegenwoordiger van het stichtingsbestuur aanwezig bij de vergaderingen van het VVMM-bestuur.

VRIENDEN VAN
MUSEUM MAASSLUIS

Met het oog op de toekomst

Vele van onze vrienden zijn al jaren lid van de VVMM. Sommigen zijn actief als vrijwilliger in het museum of doen andere dingen voor onze vereniging. Met elkaar zorgen we er al vijftig jaar voor dat het museum kan blijven functioneren door als vereniging aandacht te besteden aan kunst en historie. Vijf jaar geleden is het Gemeentemuseum als zelfstandige Stichting Museum Maassluis verder gegaan. Er veranderde toen het nodige in de bestuursstructuur, maar ook het uiterlijk van het gebouw onderging een metamorfose. De uitstraling is helemaal van deze tijd.

Het **bestuur** van de Stichting Museum Maassluis is zich er echter van bewust dat het museum ook nu weer met zijn tijd mee moet gaan, wil het ook in de toekomst aantrekkelijk blijven voor zowel de inwoners van Maassluis als voor bezoekers van buiten.

Daarom heeft het stichtingsbestuur de heer Taco Pauka (www.staag.nl) verzocht een visie te ontwikkelen over de toekomst van Museum Maassluis.

Met het oog daarop zal de heer Pauka dit voorjaar gesprekken voeren met zowel de besturen van het Museum Maassluis, de VVMM en de HVM. Ook de gemeente, de Culturele Raad Maassluis, de Stichting Maassluise Kunstenaars en de vrijwilligers van het museum zal hij uitgebreid naar hun mening over het museum vragen.

Nadat de heer Pauka met alle betrokkenen heeft gesproken, stelt hij op basis van de verzamelde informatie een document op dat vervolgens wordt besproken met het museumbestuur, de VVMM en de HVM. Pas daarna kunnen we met elkaar besluiten welke weg we zullen gaan bewandelen.

Belangrijk is te weten dat er op dit moment nog geen enkel besluit is genomen over welke richting we op kunnen of moeten gaan met het museum. We zitten midden in een verkennende fase, niets staat nog vast.

Het spreekt vanzelf dat we u op de hoogte zullen blijven houden van de voortgang van dit proces.

Namens het bestuur van de Stichting Museum Maassluis,

Victor Knippenberg

KAFT

Op de kaft van deze Vriendenbrief prijkt dit keer een detail uit een bekend schilderij: 'Gezicht op het Kerkeiland' van Reinier Sybrand Bakels (1873-1956). Hij werkte er tussen 1915-1935 aan. Het Museum Maassluis bezit ook een andere Bakels: 'Haven met botter'.(aangekocht in 1985)

Cultuurwethouder Corine Bronsveld:

“Kunst is een middel én een doel”

Corine Bronsveld-Snoep (41) woont sinds haar 4e jaar in Maassluis, nu in de Steendijkpolder samen met echtgenoot en drie kinderen (11, 9 en 6 jaar). Ze studeerde maatschappijgeschiedenis in Rotterdam. 12 jaar was ze raadslid voor het CDA. Sinds mei 2018 is ze wethouder met de onderwerpen: Zorg, Jeugdzorg, Wijkteams, Cultuur en Lokaal armoedebeleid. Ze is ook coördinerend wethouder ouderen.

Ja, zegt ze, haar vinger priemde direct omhoog toen bij de portefeuilleverdeling vorig voorjaar het onderdeel ‘cultuur’ aan bod kwam. Want de huidige cultuurwethouder Corine Bronsveld heeft wel iets met kunst. Dat vindt ze eigenlijk heel ‘logisch’. In een levendig gesprek in haar werkkamer van het stadhuis legt ze enthousiast uit waarom.

Inspirerend

“Ik ben een mensenmens. Ik heb maatschappijgeschiedenis gestudeerd. Dan leer je wel goed te kijken naar wat er in het verleden is gebeurd. Met beelden en boeken. En door kunst, die laat je weer anders tegen dingen aankijken. Ik vind dat kunst verrijkt, verbindt en vermaakt. En vooral vind ik het inspirerend dat de mensen die in Maassluis bezig zijn met kunst, zowel professioneel als de vrijwilligers, zeer betrokken zijn. En positief”.

Corine Bronsveld-Snoep. (foto Annette Jansen)

Aan een van de wanden van haar werkkamer, met zicht op Het Scheur, hangt een reusachtige zwart-wit foto van de historische Maassluise havenkom. Die heeft Bronsveld, benadrukt ze, niet zelf gekozen. “Want deze kamer wordt na mij weer door een ander gebruikt. Maar ik vind het een prachtige afbeelding van onze stad: ik kijk er met plezier naar.”

Een museum bezoeken doet ze graag, ook met haar gezin. “We gaan naar musea, zeker op vakantie. Laatst waren we met de kinderen in Rome, en dan ontkom je er niet aan om in kerken en musea te kijken. Maar eerlijk gezegd doen we dat te weinig.”

Door haar werk als raadslid en wethouder kwam en komt ze met enige regelmaat in Museum Maassluis. De recente expositie van Geertrui van de Craats heeft ze nog helder op haar netvlies staan.

Creativiteit

“Vooral die tekeningen van paarden maakten indruk op me. Ik vind het mooi dat lokale kunstenaars in ons museum de ruimte krijgen om zich te laten zien. Het is mooi om te zien hoeveel creativiteit er is in Maassluis, er zijn echt veel bekende en aansprekende kunstenaars hier.”

Het museum is belangrijk voor de stad, vindt Corine Bronsveld. Dat het Gemeentemuseum van vroeger nu het zelfstandige Museum Maassluis is geworden, vindt ze een goede zaak.

“Natuurlijk is er nog steeds een financiële verwevenheid met de gemeente, maar het museum heeft nu veel ruimte om zelf te bepalen wat het doet. De vele vrijwilligers doen

uitstekend werk: met het verwelkomen van bezoekers, het inrichten van tentoonstellingen en al die andere klussen. Het oogt heel professioneel. Ik ben blij dat zoveel mensen dit allemaal willen doen."

Samenwerking

Als vanzelf komt het gesprek op de mogelijke samenwerking tussen Museum Maassluis en de Historische Vereniging Maassluis (HVM). Hoewel dit proces nog in volle gang is en de uitkomst ongewis, klinkt de wethouder heel gedecideerd in haar mening over de ideeën en plannen van de besturen:

"In december vorig jaar kwam ik op werkbezoek in het museum. En toen was het zo gaaf om te horen dat de besturen van de HVM en MM zelf het initiatief hadden genomen om te gaan nadenken over nauwere samenwerking. Echt een prachtig cadeau! Uit het verleden weet ik dat het soms al schuurde en pijn deed als er alleen maar werd gesproken over de mogelijkheid om meer samen te gaan doen.

De wethouder (rechts) naast de drie voorzitters van respectievelijk het Museum Maassluis, HVM en de VVMM

Daarom vind ik het moedig dat de besturen hier nu mee aan de slag zijn gegaan. Want het is spannend. Je moet dingen kunnen loslaten en er komt onzekerheid. En het kost ook tijd, zeker omdat er zoveel vrijwilligers bij betrokken zijn.

Ik geloof oprecht in de meerwaarde van deze samenwerking. Samen kunnen het museum en de HVM grote stappen zetten."

50 jaar VVMM

Het 50-jarig jubileum van de VVMM is zeker niet aan de aandacht van de wethouder ontsnapt. Ze heeft ons 'feestje' op zondagmiddag 2 juni al in haar agenda staan. Ze is van mening dat de vrienden goed geworteld zijn in de lokale samenleving en hier een bijzonder goede rol vervullen. " Je merkt dat de VVMM een passie heeft voor kunst: in Maassluis en ook daarbuiten. Dat blijkt wel uit de vele excursies die de VVMM organiseert. "

Gezichten vertellen

Dat brengt de cultuurwethouder op wat meer algemene bespiegelingen:

De Cultuurvisie van Maassluis dateert alweer van een paar jaar geleden, maar staat volgens Corine nog steeds als een huis. "Maassluis mag daar trots op zijn," aldus de wethouder.

"Kunst", vindt ze, "is zowel middel als doel. Op veel manieren kan kunst het verschil maken. Je kan samen kunst maken, en samen naar kunst kijken. Kunst kan iets betekenen in een stad, op veel niveaus."

Op de vraag wat Bronsveld zelf graag zou zien in Museum Maassluis zegt ze: " Ik vond het indertijd erg leuk dat er een oud donkerbruin kroegje was nagemaakt. Zoiets spreekt me aan.

Vooral als het over mensen gaat vind ik het gauw boeiend, dan worden het als het ware gezichten die iets vertellen over het verleden, daar houd ik van. "

Dat leidt haar naar het onderwerp 'ouderen' , een van de focuspunten in haar portefeuille. "Laatst was Ik in de Tweemaster en sprak ik verschillende bewoners. Het viel me op dat sommigen, ondanks hun geheugenproblemen, vaak nog fantastisch over vroeger kunnen vertellen. Ze beschrijven dan heel beeldend wat ze hebben meegemaakt. Daar zou je als museum iets mee moeten doen: spullen en afbeeldingen zoeken bij het verhaal en daar iets moois van maken."

Lelia van der Tak

Verborgen Schatten

Archiefbord van het College van de Visscherij

In het depot van elk museum is wel iets te vinden dat niet regelmatig wordt getoond. Ook in het Museum Maassluis zijn er objecten die het publiek zelden kan zien. Zo is er in het depot een 'Archiefbord van het College van de Visscherij' dat dateert uit 1888 en waarvan men tot voor kort niets wist. Hieronder leest u interessante wetenswaardigheden over het zogeheten archiefbord.

De feiten

Het bord (Object nummer 05651; breed 61 cm en hoog 66 cm) is gemaakt van eikenhout en versierd met krullen en houtsnijwerk en draagt in houten letters het opschrift: ARCHIEF VISSCHERY - GESCHENK v.d. GECOMMITTEERDEN v.d. VISSCHERY van de GEMEENTE MAASSLUIS. 27 october 1888. In het timpaan is het (oude) wapen van Maassluis ingekleurd. Links en rechts van de tekst zijn zilveren medaillons met daar onder een zilveren vis (haring?) met afbeeldingen van vissersschepen en een wapenschild. Op het rechter medaillon staan de letters: MS en de randtekst: GODS SEEGEN THANGT AL AEN[1] en heeft ook in de omlijsting nog figuurtjes van vissen.

het archiefbord

Het verhaal

In 1625 werd het College van de Visscherij te Maassluis ingesteld. Het was een zelfstandig bestuur dat functioneerde naast de plaatselijke overheid en was belast met toezicht op de Visscherij. De Gecommitteerden van het College zetelden in het Dorpshuis, (later Stadhuis) en gebruikten er de 'Visscherijkamer'. Ze bewaarden er ook hun archief. Toen in 1848 de inrichting der gemeentebesturen werd geregeld naar de vernieuwde grondwet, kwam een deel van de eigendommen (nog beheerd door de Gecommitteerden der Visscherij) onder het beheer van het Gemeentebestuur.

Het College van de Visscherij heeft tot 1886 gefunctioneerd en werd opgevolgd door de 'Vereniging voor de belangen der Zeevisscherij'. Over het eigendomsrecht van het archief van het College van de Visscherij ontstond daarbij verschil van inzicht.

In de Staatscourant van januari 1887 worden de goedgekeurde statuten van de 'Vereniging voor de belangen der Zeevisscherij'[2] te Maassluis

---

[1] Het oudste Maassluise liedboekje, *Het Nieuw Maas-Sluysche hoekertje* van Cornelis Denik, heeft als motto de spreuk: ''t Welvaren van Maas-sluys, hangt aan Gods zegen'. Het verwijst mogelijk naar de spreuk die de Maassluise rederijkerskamer De Mostertblom sierde: ''t Hangt aen Gods zegen'. De Mostertblom werd in 1617 opgericht, met goedkeuring van schout en schepenen in de vorm van een reglement.

[2] Artikel drie. De vereeniging heeft ten doel de behartiging van de belangen der groote zeevisscherij (haring, kabeljauw, trawl), uitgeoefend te Maassluis en zulks in voortzetting van hetgene tot hiertoe gedaan werd door het college der gecommitteerden voor de groote visscherij aldaar, dat, bij dezen, alle zijne eigendommen en bezittingen overdraagt aan de vereeniging.

gepubliceerd. De nieuwe vereniging zal alle bezittingen (inclusief archief) - met terugwerkende kracht per 1 juli 1886 - die hiervoor behoorden aan het College der Gecommitteerden der Visscherij te Maassluis, overnemen. In juni 1887 wordt er tijdens een Raadsvergadering van de Gemeente Maassluis een discussie gevoerd over het eigendomsrecht van het archief. Na enige discussie stelt de voorzitter voor het archief af te geven aan de nieuw opgerichte vereniging. Het voorstel wordt echter verworpen met 6 tegen 3 stemmen en daardoor blijft het archief in handen van de Gemeente Maassluis. In oktober 1888 volgt een 'officiële overdracht' van het archief aan de gemeente waarbij Burgemeester J.P. Wesselink als dank daarvoor een speciale archiefkast laat maken met daarop het bord dat behouden is gebleven voor ons museum.

Dick van Wassenaar

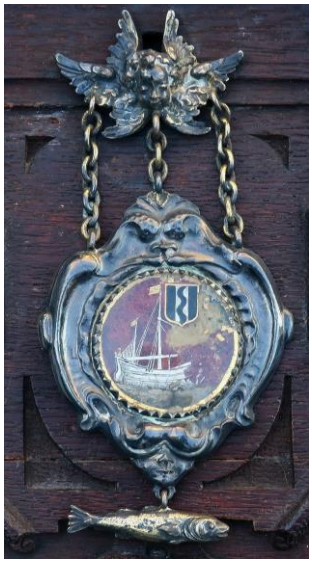

Detail van het linker medaillon

Foto's: Jan Steehouwer

Van de penningmeester

Bij deze Vriendenbrief is een brief gevoegd met het vriendelijke verzoek de contributie van € 12,50 voor 2019 over te maken. Een aantal leden heeft al in januari de contributie overgemaakt, maar deze leden hadden kennelijk gemist dat dit jaar de contributie hoger is dan in voorgaande jaren. Mijn verzoek is dan ook: wilt u het bedrag met 2,50 euro aanvullen?

Het rekeningnummer is NL31 INGB 000 3479143, ten name van Vrienden van Museum Maassluis, met vermelding van contributie 2019, en graag ook uw lidmaatschapsnummer. Een hoger bedrag dan de minimum contributie van € 12,50 is uiteraard zeer welkom. Uw contributie wordt gebruikt voor de aankoop van nieuwe kunstwerken, aanvullingen van de collectie of voorzieningen voor het museum.

Voor de financiële administratie is het heel fijn als de contributie voor 1 mei is voldaan. De praktijk leert dat circa 80% van de leden de contributie meteen overmaakt, waarvoor onze dank. Helaas moet de penningmeester halverwege het jaar de andere 20% van de leden een herinnering sturen. Daarop reageert ook weer niet iedereen. Een allerlaatste aanmaning vindt dan nog plaats aan het eind van het contributiejaar.

Het zou heel plezierig zijn als u allen snel reageert op de contributiebrief die nu is bijgesloten bij de Vriendenbrief. Herinneringen sturen is een onnodig extra klus. Vooral voor de leden waarvan geen emailadres bekend is. Dan moet een papieren brief worden gestuurd, hetgeen ook extra kosten en tijd met zich meebrengt.

Als u allemaal dit jaar de contributie vóór 1 mei úw contributie overmaakt, scheelt dat de penningmeester veel overbodig werk. En onze vereniging houdt tientallen euro's over om aan leukere dingen te besteden!

Henk Kal, penningmeester

Succesvolle Taxatiedag in Museum Maassluis

"Dit is bijzonder!" Die opmerking van taxateur Arne Bonsaksen betrof een 15e -eeuwse bronzen kandelaar en een aquarel van de Laurenskerk geschilderd door Willem de Haas Hemken. Opmerkelijk was dat er zowel in de ochtend als in de middag een schilderij van de kerk van Kethel ter taxatie werd aangeboden.

Tijdens de traditionele taxatiedag in oktober jl. was de kwaliteit van de aangeboden voorwerpen wisselend: veel deelnemers gingen met een glimlach de deur uit, anderen vroegen zich af: zal ik dit stuk nu wel of niet laten veilen? Een aantal voorwerpen werd aan de taxateur overgedragen voor een veiling in Rotterdam.

Bonsaksen aan het werk

"Charmant, Blokkerkwaliteit, een schilderij gemaakt door een goede amateur. " Dat waren de meest gehoorde kwalificaties die Bonsaksen gebruikte. In het totaal kwamen er 60 bezoekers uit Maassluis en de regio, om hun sieraden, zilveren bestek, aardewerk en porselein, schilderijen en antieke voorwerpen te laten beoordelen.

zilveren lepels

In oktober van dit jaar maakt taxateur Bonsaksen weer zijn opwachting in het museum. Hij zal aanwezig zijn op donderdag 3 oktober. Dus als u iets wilt laten beoordelen door een deskundige: noteer deze datum dan alvast.

Archiefbeeld

Een zwart-wit foto uit 1975. Namens de Vrienden van het museum overhandigt voorzitter Thijs Geurtsen een beeldhouwwerk aan toenmalig burgermeester M.K. van Dijke. Het betreft het plastiek `en face' gemaakt door Wim van Nuenen. Het is een vrouwengezicht met hand van porselein, op een ronde rookkleurige glasplaat.

Luisteren, praten en plakken tijdens de Vriendenmiddag

Ruim vijftig mensen hebben zondag 17 februari de derde Vriendenmiddag bezocht. Aandachtig hebben ze geluisterd naar de interessante verhalen van veilingmeester Arne Bonsaksen en museummedewerker Caroline Schillemans. Sommigen gingen daarna zelf aan het werk tijdens een workshop door Ans van de Wiel-Verdiesen.

Arne Bonsaksen weet de luisteraars te boeien met afwisselende anekdotes over zijn ervaringen in het vak als taxateur en veilingmeester. Hij brengt onder de aandacht dat tegenwoordig vooral de oosterse (Indonesische) kunstvoorwerpen erg in trek zijn. Het Hollands antiek daarentegen is nauwelijks meer iets waard, zo constateert hij in zijn praktijk. Toch blijft hij van mening dat mensen goed moeten nadenken voor ze hun oude spullen voor een habbekrats via Marktplaats verkopen. “ Als u twijfelt, stuur dan eerst een foto van uw voorwerp, wie weet kunnen we er via een veiling veel meer geld voor krijgen, ” aldus Bonsaksen. Wie wil kan ook in het najaar, op 3 oktober, weer zijn geliefde voorwerp door Bonsaksen laten beoordelen tijdens de jaarlijkse taxatiedag in Museum Maassluis.

Caroline Schillemans vertelt over haar ervaringen in het eerste jaar als medewerker van Museum Maassluis. Zij spitst haar verhaal toe op de Maassluise kinderen, die naar het museum komen in het kader van het cultuurmenu. Aan de hand van een schilderij van Jeanne Bieruma Oosting met kleurige vissen laat ze het publiek ervaren hoe ze basisschoolleerlingen hiervoor weet te interesseren. Door de kinderen een verhaal te laten bedenken bij het werk en dat henzelf ook te laten tekenen, zorgt zij ervoor dat de informatie beter beklijft. Caroline: “Mijn doel is de kinderen enthousiast te maken. ”

De Maassluise kunstenares Ans van de Wiel-Verdiesen vertelt na de pauze over hoe je een gebalanceerde compositie kunt samenstellen. Daardoor geïnspireerd gaat een klein groepje liefhebbers aan de slag met schaar, papier en lijm om daarmee zelf een compositie te creëren. Ze kunnen kiezen uit enorme stapels (behang)papier in allerlei kleuren en patronen. Gelukkig is Ans gul met adviezen over belangrijke zaken als (rest)vorm, schaduw, licht- en donkercontrast en kijkrichting. Zo lukt het de creatieve vrienden in zeer korte tijd hun eigen, oorspronkelijke kunstcomposities te vervaardigen.

Ans van de Wiel geeft uitleg over compositie

De rest van de aanwezigen genoot intussen van lekkere hapjes en drankjes, die weer door enkele trouwe vrienden waren klaargemaakt. En natuurlijk werd er volop gepraat en naar de vele kunstwerken in ons museum gekeken: werken van de onlangs overleden Manon Lith, de zeer diverse beelden van de Stadhuiskade en de expositie over de onderwaterwereld door Jeanne Bieruma.

Lelia van der Tak

Vrienden over vrienden

Pieter Stamperius.

Al 50 jaar een klein, knus en interessant museum. Een museum dat ondanks schaarse middelen, maar dankzij de niet aflatende inzet van vele vrijwilligers nog steeds het hoofd boven water weet te houden en publiek en jeugd weet te boeien. Een hoogtepunt voor mij persoonlijk was de redding van het museum door zijn transformatie naar de Stichting Museum Maassluis. Ik wens het museum voor de toekomst veel succes".

Jan en Ella Steehouwer.

Van huis uit opgegroeid met het museum, voelt het ook nu nog steeds als thuiskomen.

Cor Euser.

50 jaar Vrienden van het Museum Maassluis, betekent 50 jaar steun aan de kunst en aan de plaatselijke historie. Met deze twee "goede doelen" kunnen we vanuit het heden naar de toekomst gaan, met als motto; "Niet het vele is goed, maar het goede is veel".

Nannie Tuit.

Als ik aan de Museumvrienden denk, denk ik aan de acht jaar dat ik in het bestuur heb mogen zitten en al die tijd ben ik verantwoordelijk geweest voor het verzorgen van de Vriendenbrief. Altijd een spannende tijd: Is de kopij op tijd? Zijn alle postduiven beschikbaar? En gelukkig kwam alles altijd weer goed. En nu neem ik nog steeds met veel plezier deel aan de voorbereidingen van de excursies tweemaal per jaar en draai ik regelmatig een baliedienst. Ik heb erg veel leuke contacten aan mijn museumtijd over gehouden en hoop nog lang betrokken te blijven.

Lenie van Duin.

Hartelijk gefeliciteerd met het 50 jarig bestaan van de vrienden van het museum. Fantastisch dat de vrienden al zo lang het museum trouw zijn. Voor het museum is het van groot belang zich gesteund te weten door zo'n loyale vriendenvereniging. Zoveel vrienden die zich verbonden voelen met het museum zorgen immers voor het nodige draagvlak. Door hun financiële bijdragen hebben de vrienden in de afgelopen 50 jaar ook het nodige in het museum mogelijk gemaakt. Bovendien werden er kunstwerken geschonken. Bij het 35-jarig bestaan van de vrienden in 2004 was er een tentoonstelling met de titel: 'Eens gegeven….'. Getoond werden kunstwerken die de vrienden tot dan toe aan het museum hadden geschonken. Het museum laat de geschiedenis van onze stad zien; het museum beheert en toont de prachtige kunstcollectie; het museum biedt podium aan lokale kunstenaars; het museum laat ons kennis maken met het Maassluise culturele erfgoed; het museum doet nog veel meer. Met de steun van de vrienden zal dat ook in de komende 50 jaar zeker moeten lukken.

Nel Wilkes.

Het gekke is dat ik mij de oprichting van de Vereniging Vrienden van het Museum nog goed herinner en niet meer weet waarom ik niet meteen lid ben geworden. Gelukkig is het later goed gekomen en mocht ik zelfs van 2010 tot 2018 deel uitmaken van het bestuur.

Excursie museum MORE

Een dertigtal vrienden hebben In oktober museum MORE in Gorssel en aansluitend kasteel Ruurlo bezocht. Door het slechte weer van die dag was het enorm druk op de wegen en werden er veel filerecords gebroken. Gelukkig had onze chauffeur zich goed voorbereid: hij loodste ons binnendoor voorbij de ergste files rond Rotterdam. Onderweg waren er wel de gebruikelijke stremmingen maar er werd wel doorgereden, zodat we slechts een kwartiertje later dan afgesproken in Gorssel aankwamen.

Het weer was hier beter dan in het westen, geen regen. De koffie met appeltaart stond klaar. Dat we er allemaal aan toe waren bleek wel uit de snelheid waarmee het een en ander werd genuttigd, zodat we op tijd de inleiding in de Evenementenzaal van het museum konden bijwonen. We kregen een uitgebreide uitleg over de permanente collectie en de tijdelijke tentoonstellingen. Het was een plezierig en interessant verhaal van een uur en verveelde geen moment.
Na afloop van deze inleiding kon iedereen op eigen gelegenheid het museum in om te kijken naar de prachtige collectie hedendaagse kunst, MOdern REalisme, uit de 20e en de huidige eeuw.

Detail van kasteelvloer

Met de bus reden we naar het kasteel te Ruurlo.

Tijdens de tocht van een klein half uurtje werden de van huis meegebrachte boterhammen opgegeten. In het kasteel oogstte de grote collectie van werken van Carel Willink veel bewondering. Ook de jurken van Fong Leng, ontworpen voor en gedragen door Mathilde Willink, trokken de nodige belangstelling. Er was alle de tijd om het park rond het kasteel te bezoeken, hoewel daar rekening moest worden gehouden met de gans die daar zijn territorium met verve verdedigde.

Aan het einde van de middag werd de terugreis aanvaard. Tijdens de rit naar huis werden de uitgedeelde hapjes en drankjes, van sapjes tot zelfs een miniflesje wijn, met veel genoegen geconsumeerd. Met slechts een half uurtje vertraging arriveerden we veilig in Maassluis en kon iedereen terugkijken op een onvergetelijke dag.

Laurens Blom

Informatie bestuur

Voorzitter

Victor Knippenberg
tel. 010 591 2700
voorzittervrienden@museummaassluis.nl

Penningmeester en vicevoorzitter

Henk Kal
tel. 010 591 78 40
penningmeestervrienden@museummaassluis.nl

Secretaris

Marianne Soors
tel. 010 591 00 35
secretarisvrienden@museummaassluis.nl

Algemene bestuursleden

Laurens Blom (ledenadministratie/excursies)
tel. 010 592 2898
ledenadministratie@museummaassluis.nl

Lelia van der Tak (Vriendenbrief)
tel. 010 592 9152
ljvdtak@gmail.com

Jaap Boon
tel. 010 591 0506
jaap.boon@kpn.mail.nl

Bankrekeningnummer Vrienden van het Museum Maassluis: NL31 INGB 000 3479 143

Bankrekeningnummer Vriendenexcursies:

NL35 ASNB 081 1245 57 t.n.v. Excursie VVMM

Colofon

(Eind) redactie: Lelia van der Tak

Beeldmateriaal: Jan Steehouwer**,** Laurens Blom, Annette Jansen

Ontwerp omslag: Vers Ontwerp (Anika Klevering)

Foto omslag: Laurens Blom

Vriendenbrief

De Vriendenbrief is een uitgave van de Vereniging 'Vrienden van het Museum Maassluis' en verschijnt tweemaal per jaar.

Lidmaatschap

Voor wie op de hoogte wil blijven van de activiteiten van het museum is er de Vereniging 'Vrienden van het Museum Maassluis'. Het lidmaatschap van de Vereniging geeft u de volgende voordelen:

- gratis toegang museum
- gratis rondleidingen
- tweemaal per jaar de Vriendenbrief
- € 3,00 korting op excursies
- uitnodigingen voor exposities en openingen

Contributie Vereniging

Het lidmaatschap van de vereniging bedraagt € 12,50 per jaar voor particulieren en € 35 per jaar voor bedrijven en instellingen. Een hogere bijdrage is uiteraard altijd welkom.

Aanmelding en opzegging

U kunt zich aanmelden als lid door te bellen of te mailen naar de secretaris van de Vereniging 'Vrienden van het Museum Maassluis' of door invulling van de speciale kaart die u in het Museum kunt vinden. U krijgt dan een welkomstbrief met uw lidmaatschapsnummer en wijze van betaling van de contributie. Het lidmaatschap wordt ieder jaar op 1 januari automatisch verlengd. Opzegging dient schriftelijk of per e-mail en vóór 1 december plaats te vinden, bij de secretaris van de Vereniging 'Vrienden van het Museum Maassluis'.

Openingstijden Museum Maassluis

Dinsdag t/m zondag van 14.00 tot 17.00 uur.

Geopend op Goede Vrijdag, tweede paasdag, 5 mei, Hemelvaartsdag, tweede pinksterdag en tweede kerstdag. Gesloten op nieuwjaarsdag, Koningsdag, eerste paasdag, eerste pinksterdag en eerste kerstdag.

Museum Maassluis, Zuiddijk 16, 3143 AS Maassluis.
telefoon 010 591 38 13
www.museummaassluis.nl

\\ MUSEUM MAASSLUIS, ZUIDDIJK 16-18
WWW.MUSEUMMAASSLUIS.NL